LAISVĖ—LIBERTY
Vienintelis lietuvių kalboje dienraštis Rytinėse Valstijose
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $11.00
Kanadoje 11.00
Kitur užsienyje 15.00
Metams prenumerata:
Jungtinėse Valstijose 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian daily in Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

No. 211 **** Richmond Hill 19, N. Y., Antradienis, Spalio (Oct.) 30, 1956 **** METAI 46-ti

NAGY PRAPLATINO VALDŽIĄ; SUKILIMAS BAIGTAS SOSTINĖJE

KRISLAI

Gera naujiena.
Chicagos aidiečiai.
Mūsų koncertas.
Ar tiktai telaukė?
Istorija nepasikartos!
Visgi negražu.
Rašo A. Bimba

Tai buvo praėjusį penktadienį. Pranas Buknys, Laisvės gaspadorius, man sako: **"Šiemet mūsų vajus eina labai gražiai. Šiandien gavome net keturis naujus skaitytojus".**

Malonu buvo man girdėti. Tikiu, jog ši žinia gerai nuteiks visus laisviečius.

Visi pasistengkime. Visi prie vajaus prisidėkime. Pajudinkime lietuvišką darbininkišką žemę!

—:—

Ne tik mes turime savo aidiečius ir jais labai didžiuojamės. Chicagiečiai šiomis dienomis labai aukštai iškilo su savo "Aidu".

Jų "Aidas" spalio 21-ą dieną pastatė operetę **"Kada kaimas nemiega".** "Vilnies" korespondentai tiek pastatymu, tiek pačia operete yra susižavėję. Sako: publikos buvo daug. Visi aidiečius karštai sveikino.

Taip ir reikia, taip ir turi būti.

O štai mano nuomonė: arba Chicagos aidiečiai turi pribūti pas mus ir "Kada kaimas nemiega" mūsų auditorijoje parodyti, arba mūsų "Aidas" turi šią liaudišką operetę susimokinti ir pastatyti. Bent jau reikėtų apie tai kam nors pagalvoti . . .

—:—

Tuo tarpu iš tos pačios Chicagos atėjo ir labai liūdna žinia. Ten tapo supiltas naujas kapas. Ten mirė labai veiklus menininkas Jurgis Šarkiūnas. Aną dieną Juozas Stulgaitis, dabar Jurgis Šarkiūnas! Koks tai didelis ir skaudus nuostolis!

—:—

Man, kaip ir visiems laisviečiams, labai rūpi Laisvės metinis koncertas. Jis jau tik už nepilnų trijų savaičių nuo mūsų.

Koncertas, kaip jau žinome, įvyks Kultūrinio Centro auditorijoje lapkričio 18-ą d. Direktorių komisija ir administracija gerai darbuojasi duoti mums smagų ir linksmą koncertą. Taip ir bus.

Mūsų pareiga koncertą gerai visur garsinti ir darbuotis, kad į jį suplauktų žmonės iš visos plačios apylinkės. Svečių lauksime iš New Jersey, Pennsylvanijos ir Connecticut.

—:—

Keistas ir rimtas prisipažinimas. Jį padarė tik iš Vengrijos sugrįžęs buvęs Jungtinių Valstijų ambasadorius Christian Ravndal. Jis ten ambasadoriavo nuo 1951-ų metų.

Mr. Ravndal pareiškė: Mes laukėme ir tikėjomės Vengrijoje sukilimo. Tik nenuspėjome sukilimui laiko.

Labai įdomu. Šitą pranešimą Mr. Ravndal padarė spalio 2 d. vengrų pabėgėlių tarybai.

Kodėl jis savo raportą išda-

(Tąsa 4-tam pusl.)

Britai pravedė skerdynes Singapore, yra užmuštų ir sužeistų, padėtis įtempta

Singapore. — Rytoj, trečiadienį, į Singapore turi atvykti karalienės vyras, Edingburgho kunigaikštis Philip, bet britai, kurie bando miestą tam dekoruoti ir puošti, turi rimtesnes bėdas: Singapore viešpatauja beveik karo stovis, kariai ir policija saugo visus gatvių kampus. Visur nutiestos spygliuotos vielos, matosi barikadų liekanos.

Neramumai prasidėjo praeitos savaitės pradžioje, kuomet britai bandė uždaryti kelias kinų vidurines mokyklas (Singapore Malajoje, bet pačiame mieste kinai sudaro gyventojų daugumą). Mokiniai pasipriešino ir jiems į pagalbą su demonstracijomis išėjo studentai ir darbininkai.

Susirėmimuose tarp britų ir singaporiečių 14 žmonių užmušta — tiek pripažįsta patys britai, bet gali būti, kad yra daugiau. Kiek sužeistų, nežinia, tiek žinia, kad per paskutines kelias dienas ligoninių ambulansai nuolat skubinosi gatvėmis.

Kad suduoti smūgį visam kairiam judėjimui, britai užpuolė kelių unijų buveines, tarp jų metalistų ir autobusų darbininkų. Policija rado unijų buveines užbarikaduotas ir naudojo granatas, kad įsiveržti. Kraujas liejosi gausiai, taipgi sakoma, kad mieste sukelta daug gaisrų.

Ar karalienės vyras drįs trečiadienį atvykti į Singapore, nežinia, bet jis tikriausiai neras, — jeigu atvyktų, — svetingo miesto.

Jordanas turės Egiptui palankią valdžią, Nabulsis tapo premjeru

Ammanas. — Karalius Husseinas įgaliavo advokatą Sulimaną Nabulsį sudaryti naują valdžią. Nabulsis yra vadovas taip vadinamos Nacionalinių Socialistų partijos. Tai partija, kuri yra anti-kolonialistinė ir stoja už Jordano prisidėjimą prie Egipto vadovaujamo pakto, už britų globos atsikratymą.

Nors vadinasi ir socialistine, ji tokia yra tik labai švelniu pobūdžiu, tik liberaliniai-reformistinė.

Nabulsis pats kandidatavo parlamentan, bet nebuvo išrinktas. Vienok, pagal Jordano įstatymus, karalius turi teisę įgalioti sudaryti valdžią ir ne parlamento narį. Ar tas reiškia, kad Jordanas tikrai prisidės prie Egipto vadovaujamo pakto, prie kurio jau priklauso Sirija ir Saudi-Arabija, dar nežinia, bet aišku, kad Jordanas nebus taip po britų globa, kaip praeityje.

Praeitos savaitės pabaigoje pasaulyje buvo paskleidę gandai, kad kas tai nužudė Jordano karalių Huseiną, bet tie gandai paskui nepasitvirtino. Gandai buvo atėję iš francūziškų šaltinių.

Susisiekimas orlaiviais tarp Indijos ir Tibeto

Deli. — Įsisteigė pastovus susisiekimas orlaiviais tarp Indijos ir Tibeto. Indijos orlaiviai skrenda tarp sostinės Deli ir Tangšuango aerodromo Tibete, kuris randasi į šiaurę nuo sostinės Lhasos. Indijos oro linija tam naudoja Sovietuose gamintus Iliušino orlaivius.

Indų pilotai sako, kad tibetiečiai-kinai Tangšuange įsteigė modernišką, gerą aerodromą, su visais naujoviškais įtaisais, įskaitant radarą. Orlaiviai skrenda ir per patį Lhasos miestą, kuris praeityje tibetiečių buvo skaitomas šventu ir užsieniečiai jo negalėjo pamatyti.

Havana. — Nušautas Kubos žvalgybos galva Blanco Rico.

Jeruzalė. — Minios jordaniečių demonstravo ir užpuolė Francūzijos konsulatą jordaniškame Jeruzalės sektoryje. Jie protestavo prieš francūzišką terorą Alžyre ir prieš penkių Alžyro nacionalistų vadų suėmimus.

Francūzijos konsulatas čia randasi trijų aukštų mūriniame name. Policija bandė ginti konsulatą nuo demonstrantų, bet paskui ji buvo priversta trauktis. Demonstrantai įsiveržė vidun ir padegė namą. Konsulatas beveik sudegė.

Budapeštas. — Vengrijos Raudonasis Kryžius kreipėsi į Tarybų Sąjungos, Amerikos, Britanijos, Šveicarijos ir kitų šalių Raud. Kryžius su prašymu skubinti Vengrijon medikamentus.

ORAS NEW YORKE
Dalinai apsiniaukę, vėsu.

Gavimui Naujų Skaitytojų
LAISVĖS VAJUS

Vajus gavimui Laisvei naujų skaitytojų ir atnaujinimui prenumeratų prasidėjo spalio 1 d. ir eis iki sausio 1 d. 1957.

KONTESTANTŲ STOVIS ŠIANDIEN YRA TOKS:

	Punktai
Philadelphijos vajininkai	**980**
Lawrence, Mass.	**960**
Elizabetho vajininkai	**932**
Geo. Shimaitis, Brockton, Mass.	**860**
Waterburio vajininkai	**840**
Harrisono vajininkai	**740**
Newarko vajininkai	**656**
So. Boston, Mass.	**460**
L. Prūseika, Chicago, Ill.	**404**
Worcester, Mass.	**400**

Clevelando vajininkai	380	V. Kvetkas, Cambridge, Mass.	200
P. Paserskis—A. Žemaitis Baltimore	368	P. Šlekaitis, Scranton, Pa.	184
A. Apšegienė, Auburn, Me.	344	J. Patkus, New Haven, Conn.	160
L. Tilwick, Easton, Pa.	320	P. Bečis—M. Adomonis, Great Neck, N. Y.	120
LLD Moterų kuopa, Binghamton, N. Y.	300	Brooklyno vajininkai	80
Pittsburgho vajininkai	240	C. K. Urban, Hudson, Mass.	80
Norwoodo vajininkai	200	A. Valinčius, Pittston, Mass.	60
		A. Kuzmickas, Girardville, Pa.	40

Linksma pranešti, kad vajus jau gerokai įsisiūbavo. Kontetsantų skaičius gražiai auga ir punktai kyla. Tik gaila, kad vis dar yra pasivėlinusių kolonijų. Nelaukitė

(Tąsa 4—tame puslap.)

Visuotina mobilizacija jau paskelbta Izraelyje; karinis pavojus patapo tuojautiniu

Tel Avivas. — Izraelio valdžia paskelbė, kad ji pravedė mobilizaciją, atšaukė tarnybon atsargos dalinius ir juos išstatinėjo pagal savo pasienius, ypatingai prie Jordano ir Egipto sienų. Izraelio valdžia sako, kad tas pasidarė būtina, kadangi Jordanas pasirašė karo sutartį su Egiptu ir Sirija, kas reiškia, kad Izraelis dabar apsuptas trijų šalių, kurios oficiališkai pasirengusios jį užpulti.

Kad karo pavojus Palestinoje yra nepeprastai padidėjęs, rodo faktas, kad Amerika ragina savo piliečius apleisti tą sritį. Amerikos konsulatai Izraelyje, Jordane ir Sirijoje ragino savo piliečius kuo greičiau iš ten išvykti.

(Iš Washingtono pranešama, kad prezidentas Eisenhoweris pasiuntė telegramą Izraelio premjerui Ben-Gurionui, ragindamas jį susilaikyti nuo bet kokių karinių žingsnių. Sakoma, kad Valstybės departmentas Washingtone laikosi nuomonės, jog Izraelis gali bandyti, kaip ir "užbėgdamas arabams už akių," pirmas atakuoti.)

Nicosia. — Britų karinis džypas užvažiavo ant elektrinės minos. Du jų kareiviai užsimušė. Miną, kaip manoma, padėjo EOKA kovotojai.

Vėliausios žinios
Iš viso pasaulio

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris per savaitgalį praėjo nuodugnų medicinišką egzaminą. Aštuoni jį egzaminavusieji specialistai sako, kad jo sveikata "puiki."

Wildwood, Fla. — Negras lauko darbininkas Jessee Woods buvo suareštuotas, kad drįso neva flirtuoti su balta moterimi. Paskui rasistai jį ištraukė iš kalėjimo ir nulinčiavo.

Jeruzalė. — Kairiųjų Socialistų partija įspėjo Izraelio valdžią nepradėti karo prieš arabiškus kaimynus.

Varšuva. — Kardinolas Višinskis, kuris iki šiol gyveno ištremtas provincijos vienuolyne, sugrįžo Varšuvon.

Kabulas. — Afganistanas gavo iš Tarybų Sąjungos 11 reaktyvinių (jet) orlaivių.

Sukilėliai dar laikosi kai kur provincijoje; tarybinės jėgos apleidžia Budapeštą

Budapeštas. — Padėtis Vengrijoje pirmadienį dar atrodė miglota, bet maždaug sekami bendri bruožai reiškiasi:

Pačioje sostinėje, Budapešte, Nagy valdžios kontroliuojamos armijos ir policijos jėgos nuramino riaušes, kurios buvo pasiekusios sukilimo pobūdį. Toms jėgoms padėjo tarybinės karo jėgos, ypatingai tankai, kurie vienu metu buvo, kartu su vengriškais tankais, apsupę sostinę lyg plieno žiedu.

Budapešto radijas sakė, kad tuo tarpu, kai sostinėje jau beveik pilnai ramu, sukilėliai lar laikosi kai kuriuose provincijos miestuose ir miesteliuose, ypatingai Gyore, Peckse. Patys sukilėliai per savo kelias mažas radijo stotis, kurias jie kontroliuoja, skelbia įvairias pretenzijas. Viena pretenzija yra, kad jie valdo "beveik visą Vakarinę Vengriją, kita, kad jie valdo "penkiasdešimties mylių pločio ir šimto mylių ilgio ruožtą pagal Austrijos sieną."

Sukilėlių grupės įvairiuose punktuose yra skirtingo pobūdžio. Kai kurie sukilėliai skelbia, kad jie pasitiki Nagy'o valdžia, tik reikalauja iš jo dar tolimesnių nuolaidų. Kitos sukilėlių grupės skelbia, kad jos nori "vakarietiškos demokratijos" — tai yra, kapitalizmo sugrąžinimo.

Nagy tuo tarpu praplatino savo valdžią. Jon įtrauktas Luckaks, buvęs premjeras ir ne-komunistas, skaitomas buržuaziniu liberalu. Įtraukti keli kiti nauji nariai, bet pagrindiniai valdžia lieka Vengrijos Darbininkų (Komunistų) partijos rankose.

Skelbiama, kad Nagy paprašė tarybinių karo jėgų apleisti Budapeštą ir tarybiniai tankai bei sunkvežimiai jau pradėjo miesta apleisti. Budapešto radijas sako, kad šalis sunkiai nukentėjo nuo riaušių ir sukilimo, bet laipsniškai grįžtama prie tvarkos.

Budapešte spausdinamas komunistų organas Szabad Nep sako, kad Vengrija liks socialistine šalimi. Premjeras Nagy per radiją sakęs, kad būtų klaida vadinti sukilima kontrevoliucija, nes didele dalimi jis buvęs tikro žmoniu nepasitenkinimo išraiška. Bet prie jo prisiplakę reakciniai ir pro-fašistiniai elementai atsakingi už žiauru kraujo praliejimą, sakė jis.

Užsienyje Vengrijos įvykių apibūdinimas įvairus. Tarybinė spauda kalba apie grynai reakcini sukilimą. Bet Lenkijos PPR organas "Trybuna Ludu" sako, kad būtų akla nepripažinti, jog tragiškieji įvykiai turėjo pradus didžiose praeities klaidose, kurias atliko liaudiškasis režimas.

Jungtinės Tautos. — Jungtinių Tautu Saugumo taryba sekmadienį laikė specialu posėdį Vengrijos padėčiai apsvresti. Prieš tą posėdį griežtai protestavo Vengrijos atstovas Dr. Peter Kos. Jis sakė generaliniam sekretoriui Hammarksjoldui, kad Jungtinės Tautos neturi teisės maišytis į viduiinius Vengrijos reikalus. Jis sakė, kad tarybinės jėgos padėjo vengrams nuraminti riaušes pagal Varšuvos sutartį, paktą, kuris jungia Rytų Europos socialistines šalis.

Masinis mitingas Maskvoje dailininko Picaaso garbei

Maskva. — Praeitos savaitės pabaigoje čia įvyko masinis mitingas, kuriame paminėtas Picasso 75-as gimtadienis. Picasso yra žinomiausias moderniškas pasaulio dailininkas. Jis ispanų kilmės, bet didesnę dalį savo gyvenimo praleido Francūzijoje. Jis Komunistų partijos narys.

Picasso pagerbimo mitinge dalyvavo dailininkai, meno mokyklų studentai ir šiaip menu besidomėją žmonės. Vyriausiu kalbėtoju buvo rašytojas Erenburgas. Pats Picasso atsiuntė sveikinimą mitingui. Tuo tarpu Puškino meno galerijoje atsidarė paskiausių Picasso kūrinių paroda. Iki visai neseniai Picasso kūriniai Sovietuose buvo ignoruojami kaip perdaug moderniški.

Varšuva. — Lenkijos gynybos mininstras maršalas Rokosovskis išvyko atostogų Tarybų Sąjungon, sako neoficialūs pranešimai. Rokosovskis, kaip žinia, yra buvęs tarybinis maršalas, kuris pasižymėjo frontuose prieš nacius praeitame kare. Po karo Rokosovskis, kuris yra lenkų kilmės, buvo perkeltas iš TSRS į Lenkiją, tapo Lenkijos piliečiu ir jos karinių pajėgų vadu.

Miunchenas. — Amerikiečių propagandinis radijas "Laisvoji Europa" kiršino tarybinius karius Vengrijoje ir ragino juos atsukti ginklus prieš savo vadovybę.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President CLEMENT BREADY; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year $10.00	Canada and Brazil, per year $11.00
United States, per 6 months $6.00	Canada and Brazil, 6 months $6.50
Queens Co. ..... $11.00 per year	Foreign countries, per year $15.00
Queens Co. ..... $6.50 per six mos.	Foreign countries, 6 months $8.00

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879

TIK UŽ SAVAITĖS

PASILIKO TIK VIENA savaitė iki lapkričio 6 d.

Kandidatai į visokias įstaigas pastiprino savo ryžtą, savo veiklą: kai kurie jų per dieną pasako net po septynias-aštuonias kalbas!

Gatvėse nuolat iš garsiakalbių skamba agitacija už tą ar kitą kandidatą.

Laikraščiai kupini žinių ir straipsnių apie mitingus, apie kalbas, apie tą ir kitą, ryšium su rinkimais.

Tokia yra amerikinė sistema, tokie metodai naudojami išrinkimui šalies prezidento, Kongreso narių ir kitų pareigūnų.

Kai kam gali ji nepatikti, bet tokia ji yra ir nieks negali tų tradicijų, tos sistemos pakeisti.

Prezidentas Eisenhoweris kadaise sakė, kad jis šioje rinkiminėje kampanijoje pasakys labai ribotą kalbų skaičių. Bet jis savo duoto žodžio nesilaikė: jis pasakė (ir dar gal pasakys) du kartu tiek kalbų, kiek žadėjo.

Mat, republikonų partijos vadus ima baimė, kad demokratų partijos kandidatai gali laimėti rinkimus. Eisenhoweris—populiariausias žmogus, todėl republikonų lyderiai ir reikalauja, kad jis juo daugiau pasirodytų publikai, kad jis pademonstruotų savo sveikatą, kad jis juo daugiau gyvu žodžiu, akis į akį paagituotų už republikonų partijos kandidatus.

Kiekvienam žinoma, kad, jei ne Eisenhoweris, republikonai visiškai būtų silpni, susmukę. Nixonas juk jų neišgelbėtų. Dėl to prezidentas ir daro tai, ko partijos bosai reikalauja.

Adlai Stevensonas ir Estes Kefauveris šioje rinkiminėje kampanijoje parodė nepaprastos energijos, nepaprasto ryžto. Jeigu Adlai Stevensonas 1952 metais savo kalbose kalbėjo "iš aukšto," kaž kaip per daug inteligentiškai, ką ne visi žmonės suprato, tai šiemet jis jau kitoks. Šiemet jis stato prieš žmonių akis konkrečius klausimus, svarbius, didelius klausimus, liečiančius ne tik Ameriką, o visą pasaulį.

Siūlymas, kad atominių bombų bandymai būtų sulaikyti, yra milžiniškos svarbos dalykas. Ir Stevensonas tai nuolat kartoja, nuolat primena, sakydamas, kad, jei jis bus išrinktas šalies prezidentu, jis dės visas pastangas, kad atominių bombų eksperimentavimai būtų sulaikyti, nes tai, be kitko, užtikrins žmonijai ilgesnę, pastovesnę taiką.

Kefauveris kreipia ypatingai didelio dėmesio į farmerius, aiškindamas jiems, kodėl dabartinė administracija apleido farmerius, nusmugdė jų gyvenimo lygį, žadėdamas, kad, jei Stebensonas ir jis bus išrinkti, farmerių buitis bus pataisyta.

Praeis dar keletas dienų ir tos kalbos, ta agitacija ir propaganda liausis.

Po to visko Amerikos žmonės, prisiklausę iš abiejų pusių kalbų, prisiskaitę straipsnių, argumentų, padarys savo išvadą balsuodami.

Tai įvyks lapkričio 6 dieną.

Prie to privalo ruoštis kiekvienas pilietis, turįs teisę balsuoti!

JIEMS TEKS NUSIVILTI

TIE, KURIE taip smarkiai ir džiaugsmingai rėkė apie pasikeitimus Lenkijoje, neužilgo, atrodo, turės labai nusivilti.

Lenkijos Komunistų partijos Centro Komitetas, vadovaujamas pirmojo sekretoriaus Vladislovo Gomulkos, išleido pareiškimą, skelbiant, kad Lenkija ne tik palaikys draugiškumo ryšius su Tarybų Sąjunga, bet kad Lenkijoje tarybinės armijos daliniai pasiliks, kaip buvo iki šiol.

Kodėl jie ten pasiliks? Ar tam, kad kenktų Lenkijos žmonėms? Ne, jie pasiliks tam, kad padėtų Lenkijos žmonėms. Tol, kol veiks NATO, kol Vakarų Vokietija nesiliaus ginklavusis, tol tarybinės armijos įgulos bus Lenkijoje.

Centro Komitetas griežtai smerkia tuos, kurie šūkauja prieš Tarybų Sąjungą.

Centro Komitetas smerkia tuos, kurie bando atgaivinti anti-semitizmą Lenkijoje. O tokių be abejojimo dar yra.

Lenkijos delegacija, vadovaujama Gomulkos, vyks Maskvon ir ten tarsis su Tarybų Sąjungos vyriausybe dėl ateities santykių.

Kai kurie spėja, kad Maskvoje bus pasirašytas bendras — Tarybų Sąjungos ir Lenkijos vyriausybių—pareiškimas, panašus į tą, kokį padarė Tarybų Sąjunga ir Jugoslavija, kai praėjusią vasarą Maskvoje lankėsi Tito. O tai reikštų, kad Lenkija, palaikydama glaudžius, draugiškus ryšius su Tarybų Sąjunga, namie savo ekonomiką derins pagal savo nuožiūrą.

Na, ir visa tai, aišku, eis naudon tiek Lenkijai, tiek Tarybų Sąjungai, kuri yra labai daug padėjusi Lenkijai statyti naują pramonę.

Kapso Šūnus

Brazilijos padangėje

Brazilija — tai didžiulis ir dar mažai teapgyventas kraštas, siekiąs 8,5y1,189 kv. kilometrų ir turįs arti 55 milijonų gyventojų. Sostinėje Rio de Žaneiro gyvena arti trijų milijonų žmonių.

Pirmieji lietuviai, pasiekę Braziliją, bene bus Bendoravičių, Subačių ir Balčiūnų šeimos, atvykę 1898 metais kažkur nuo Kauno ir apsigyvenę (teisingiau, apgyvendinti — K. S.) Rio Grande do Sul valstijoje, Guaporė valsčiuje. Dabartiniu metu iš tada atvykusių vaikų dar yra keletas, kurie sukūrė šeimas, tebevartoja seną, lietuvių kalbą ir jos moko savo vaikus. Šiuo metu lietuvių Brazilijoje priskaitoma apie 40 tūkstančių, iš kurių didesnė dalis gyvena San Paulo mieste (to paties vardo valstijos sostinėj).

Kaip visose kapitalistinėse valstybėse, taip ir Brazilijoj, visa stambioji prekyba ir pramonė yra kapitalistų rankose.

Pradžia industrializacijos

Brazilija, beveik visą laiką buvusi žemės ūkio šalimi, paskutiniais metais pradėjo industrializuotis. Tam, žinoma, daug padėjo praeitas karas. Karo metu, esant dideliam visokių prekių pareikalavimui užsienyje ir trūkstant reikalingų mašinų joms pagaminti, imtasi gaminti mašinas, kurios prieškariniu metu būdavo importuojamos. Žymesnieji JAV ir Vakarų Europos automobilių fabrikai turi savo filialus ir konstruoja sunkvežimius ir lengvąsias mašinas. Prieš keletą metų buvusio prezidento Getulio Vargaso laikais Brazilija pasistatė aukštakrosnes ir pradėjo gaminti geležies bei plieno dirbinius. Prieš tai tebuvo tik viena panaši įmonė Minas Gerais valstijoje, priklausiusiai privatiems, vietiniams ir belgų kapitalistams. San Paulo miestas yra laikomas didžiausiu pramonės centru visoje Pietinėje Amerikoje. Čia gyvena ir turi didžiausius visame žemyne (Pietų) fabrikus grafas Franciškus Matarazas ir Ko. Vien San Paullo mieste audinių pramonėje dirba 320 tūkstančių darbininkų ir tarnautojų.

Europai sunaikinimas—Amerikai pralobimas

Kai praeitojo karo metu ištisos Europos valstybės buvo griaunamos ir jų turtas bei žmonės naikinami, Amerikos stambusis kapitalas, jų tarpe ir Brazilijos, krovėsi didžiausią turtą — dangoraižiai stiebėsi į debesis. Kai didesnė dalis Brazilijos liaudis skursta, tik dalis, labai mažai dalis skęsta prabangoje: važinėja paskutinių modelių užsienietiškomis mašinomis, gyvena milijonų vertuose palociuose.

Prekyba, dar taip neseniai buvusi smulki, išskirstyta tarp daugelio prekybininkų, paskutiniu laiku grupuojasi į trestus, išstumdama iš rikiuotės mažuosius. Mažmenų prekyba šiuo laiku įgyja naują pardavinėjimo formą. Kadangi kainų kilimas pasiekia pasakišką aukštį ir darbo žmonių masės nebegali įsigyti joms reikiamų daiktų vienkartiniu apmokėjimu, įsivyravo naujas apmokėjimo būdas, išsimokėtinai, kuris atneša dar didesnius pelnus prekybininkams, amžinai sukaustydamas vartotoją. Dabartiniu metu San Paulo ar Rio de Žaneiro miestų vartotojas mato krautuvių ir stambiųjų krautuvių languose tik mėnesinio apmokėjimo kainas, visai nežinodamas, kiek tas ar kitas daiktas kainuoja.

Žmonių apiplėšimas

Paprastai yra parduodama 10 mėnesių išmokėjimo laikui, dar priskaitant įvairias raštinės ir kitokių dokumentų sudarymo išlaidas, kurios vidutiniškai siekia 25 procentus bendros, perkamosios sumos. Pavyzdžiui, vitrinoj stovi radijo imtuvas ir prie jo pridėtame kainoraštyje skaitome "250 kruzeirų mėnesiui" (kruzeiras—braziliškos monetos vienetas). O kadangi išmokėjimo laikas yra suskirstytas dešimčiai mėnesių, tai interesantas ir gali žinoti objekto kainą, padaugines mėnesinį, prie daikto pridėtą mokestį iš dešimt. Be to, visus kitus, su pirkimo ir pardavimo aktu susijusius mokesčius jis sužino tik per paskutinę operaciją—pirkdamas. Todėl šis, nors kartais ir viliojantis, pirkimo procesas taip sukausto vartotoją, kad jis, gavęs algą, vargiai tegali apsimokėti visus išsimokėtinai pirktų daiktų vekselius.

Stambioji, urminė prekyba taip pat išsivysčiusi vekselių forma ir apmokama per banką, per 30-120 dienų ar pagal susitarimą. Valgomųjų daiktų parduotuvės, juo labiau esančios priemiesčių ribose, praktikuoja šitaip: išduoda tam tikrą knygelę, kurioje surašinėjami kiekvieną kartą perkami produktai bei pažymimos jų kainos, o apmokėjimas įvyksta per 15 ar 30 dienų, žiūrint kaip pirkėjas gauna algą. Bet ne visuomet pirkėjas tiksliai suveda pirktų daiktų kiekį ir kainas, kai tuo tarpu "gudrus" pardavėjas, išmokęs visokių "kombinacijų," labai lengvai apstato pirkėją, pridėdamas prie anksčiau pastatytos kainos dar po vieną skaičių: iš vieno padaroma dešimt, iš penkių —penkiolika ir t. t. Tai geriausia ir pelningiausia priemonė, kuri yra panaudojama didesnės pusės maisto parduotuvių ir knygelių forma parduodančių savininkų, kurie greitu laiku prabobsta.

Dar vis didelis atsilikimas

Nors Brazillija yra viena iš turtingiausių gamtos ir žemės turtais pasaulio valstybių, jos ekonomika taip susmukusi, kad prieš porą mėnesių dabartinis prezidentas kalbėdamas prasitarė: "Brazilija yra ekonominės ir politinės krizės išvakarėse."

Nors paskutiniais metais pramonė smarkiai pakilo, bet konkuruoti užsienyje su kitomis, daug aukščiau techniškai išsivysčiusiomis valstybėmis toli gražu Brazilija negali nei kokybe, nei kiekybe. O įvežamų ir šalyje pagaminamų prekių prisipildo tiek, kad jaučiamas perteklius ir kai kurios įmonės pradeda mažinti darbą, atleisdamos ir bedarbiais paversdamos šimtus ir net tūkstančius darbininkų. Visas Brazilijos politinis ir ekonominis pamatas yra kava — svarbiausias ir daugiausia eksportuojamas produktas, kurio didesnę dalį superka JAV pirkliai.

Per visą Getulio Vargaso diktatūros laiką Brazilija sekė paskui Italijos ir Vokietijos fašistinę politiką. Per karą, papūtus naujiems vėjams ir Brazilijai stojus į sąjungininkų pusę, visas jos politinis ir ekonominis aparatas pasuko nauju keliu—į JAV globą.

Amerika, pokariniais metais praradusi didelę rinkų dalį Europoje ir Azijoje, pradėjo veržtis į Pietų Ameriką, juo labiau į Braziliją, turinčią neišsenkamus šaltinius žaliavų, taip reikalingų Wallstryčio piniguočių imperialistiniams tikslams vykdyti. O kadangi Braziliją valdo stambiojo kapitalo atstovai, neturį patriotinių ir nacionalinių jausmų, tai ir pasidavimas į "kolegų" glėbį taip sklandžiai vystosi, kad paskutiniu metu JAV investicijos Brazilijoje pasiekė aukščiausią laipsnį, nors liaudis, smulkiosios buržuazijos padedama, ir kovoja prieš tokį akiplėšišką JAV veržimąsi į šalies prekybą ir pramonę.

Naujasis prezidentas

Ir nors dabartinis Brazilijos prezidentas savo propagandinėj rinkimų kampanijoj buvo pasisakęs už spaudos ir organizacijų laisvę, bet jau pirmaisiais prezidentavimo žingsniais pradeda mindžioti dar ne taip jau senus pažadus, uždarydamas vieną iš pažangiausių masinių organizacijų, kovojusių už valstybinį naftos monopolį. Tai pirmas žingsnis perduoti naftos pramonę JAV naftos kompanijoms, kurios jau keliolika metų deda pastangas kaip nors užgrobti vieną iš didžiausių Brazilijos turtų.

Prie šalies politinio ir ekonominio susmukimo reikia priskaityti ir korupciją, vagiliavimą bei paskutiniu laiku įsivyravusią kontrabandą, tiek daug nuostolių padarančią valstybės iždui. Ir nors įstatymais yra draudžiama importuoti luksusinius automobilius bei televizorius ar užsienio gamybos šaldytuvus, bet gatvėmis kursuojančių paskutinio JAV modelio lengvųjų mašinų visur pilna, kaip pilnos parduotuvės televizorių ir šaldytuvų. Bet valdžios organai yra labai naivūs, o kartais ir bejėgiai surasti siūlo galą, per kurį labai lengvai būtų galima suieškoti kontrabandininkų izdą, dažnai esantį kokio nors ministro ar jo šeimos nario kabinete.

Vagystės

Dar vienas, paskutiniais metais pasiekęs aukštą laipsnį, veiksnys, didžiausius nuostolius padarąs valstybei ar atskiroms šakoms, tai valstybinio turto grobstymas. Pav., prieš kiek laiko naujai paskirtas pramonės pensijų fondo direktorius paskelbė spaudoje tokią sensaciją: "Pensijų fonde trūksta 80 milijonų kruzeirių, iš kurių 60 milijonų paskolinta nežinomiems (?) asmenims, o 20 milijonų visai dingę." Štai, buvęs San Paulo valstijos gubernatorius Adhemar le Baros per 2 metus prisiplėšė tiek turto, kad šiuo laiku laikomas vienas iš stambiausių Brazilijos piniguočių. Apie tai plačiai rašė vietinė spauda, parlamentas svarstė šį klausimą, o dabartinis San Paulo vals-

(Tąsa 3-čiam pusl.)

Mugė

(feljetonas eilėmis)

Ir vėl "mugė", vėl "kermošius",
Ir vėl šauksmai skamba, plinta:
Reikia drambli vėl balnoti —
Ne bent kokį, bet parinktą.

Šaukia, rėkia "Sen's Gvardietis":
"Pėsčias neisiu — raitas josiu —
Į tą "mugę", tą "kermošių",
Kaip greit drambli pabalnosiu.

O, vežimas! Mano ratai!
Patepti ir pašmeruoti;
Kad riedėtų, negirgždėtų —
Visad' reikalui paruošti.

Ir kai purvo iki kelių,
Tada raitas nebejoju:
Kinkau dramblį į vežimą
Ir važiuotas aš važiuoju.

Bet šioj "mugėj", šiam "kermošiuj",
Nevažiuosiu — raitas josiu, —
Kad ir šuntakiais kreivuotais,
Su asilu lenktyniuosiu...

Ir balnojo dramblį seną.
O tas balnas auksu puoštas,
Žiba kilpos sidabruotos, —
Mat, lenktynėms yra ruoštas.

Oro bangos "audrą" kelia,
Ruošia drambliui platų kelią:
Per beržynus ir pelkynus,
T. V. varo platų barą...

Ir išjojo "Sen's Gvardietis",
Dramblys nosį eiti užrietęs:
Puošnus balnas, žiba kilpos,
Kad net stebisi ir svietas.

Ir vis šaukia "Sen's Gvardietis":
Ei! žiūrėkit ir matykit,
Koks puikus, štai, gyvulys jis: —
Ir pralenkt jį nebandykit!"

O jau "mugėj", tam "kermošiuj",
Eina didis subruzdimas,
Kad tarp asilo ir dramblio,
Įvyks dideli bėgimas...

Asilas ausims tik karpo —
Jojo pasagos plieninės, —
Ir nors menkas sutvėrimas,
Bet prieš dramblį nenus'minęs...

O ta "mugė", "mugė", "mugė"!
Kiek prajovų joje dedas!?...
O tą dramblį kad jau giria —
Keturkojų būk jis vadas...

Jis lenktynes išlaimėsiąs,
Kaip bėgimas prasidėsiąs:
Šaukia, rėkia vis "Gvardietis",
Kad stebuklas tikrai dėsis...

Ir šauksmai vis garsiau plinta,
Trubos parpia, būgnais muša,
Kad bėgimą greit pradėsią,
Dramblys kojoms purvą pluša.

Štai bėgimas prasidėjo
Tarpe asilo ir dramblio:
Baimė džiaugsmą lydi, seka,
Kai įvairūs šūkiai skamba;

Kad ir asilo "jojikas",
Nėra bukas, nors ir plikas;
"Joti asilą" pritikęs —
Ne snaudalius koksai Mikas.

Jis, pašėręs asilėlį,
Dymo balną jam uždėjo
Ir su drambliu lenktyniuoti,
Balnan sėdęs, išskubėjo.

Asilas irgi nesnaudžia,
Nors ir tykus gyvulėlis;
Ir jis šuoliu kojas meta,
Kad rod's, neša jį jis vėjas.

Ir jis bėga išsitieseęs,
Ausis suglaudęs, nors liesas:
"Žiežirbos" po kojom plinta,
Kad rod's dramblį greit ims biesas.

Dramblį baimė ima, riečia,
Kad asilas nejuokauja,
Bet kiek greitas, pirmyn mauna,
Drambliui gėdą pranašauja...

Ir kiek "mugėj" tų prajovų?...
O kiek svieto susirinko?...
Vieni šaukia, džiaugsmu tverias,
Kad jie dramblį pasirinko.

Kiti giria asilėlį,
Kad jis nešė Jezusėlį...
Kur gal' kitą tokį rasti,
Tokį tykų gyvulėlį?

Dramblys miško yr' gyvūnas:
Miške augęs, miškan žiūri;
Gali šert jį ir paglostyt —
Jis nemainys savo būdo.

Gi tas tykus asilėlis,
Yra namų gyvulėlis:
Zovadėle, kaip reik, bėga,
Ugnį skelia pasagėlės.

Tiesa, dramblys tvirto kūno,
Bet rambus jis sutvėrimas:
Tik kemsynėj jam lindėti,
O ne vaikščioti arimais.

Bet "Gvardietis" vis šauk senas,
Kad jo dramblys daug išmanąs:
Turi gerą atminimą: —
Kožnas raistas, tai jam savas.

Jojo kojos, kaip piesčiokai —
Bėgdams purvą tiktai drabsto, —
Kad tik liesas asilėlis,
Nepasiekt lenktynių taško...

Bet tas menkas gyvulėlis,
Bėg', it vėjas per skynimą;
Skelia ugnį pasagėlėm's —
Dramblį baimės tvaikas ima.

Ogi "mugėj", tam "kermošiuj",
Kilo tikras sumišimas,
Dėl lenktynių, dėl bėgimo,
Rod's įvyko pakvaišimas.

Tik žiūrėkit ir matykit,
Kaip "Gvardietis", dramblio vadas,
Ir tas asilo "jojikas",
Vienas kitą purvu drebias.

Tad nėr daugiau ką sakyti;
Net neverta ir klausyti.
Dedu plunksną aš į šalį —
Gana bus jau ir rašyti.

I. V.

V. MYKOLAITIS-PUTINAS

SUKILĖLIAI

Kovų dėl žemės ir laisvės vaizdai 1861-1864 metais

(Tąsa)

Tekėjo saulutė—didelė, raudona. Rytas išaušo tylus, ramus, pažemiais dar sklaidėsi rūkas, bet dangus buvo giedras, be jokio debesėlio. Diena turėjo būti pavasariškai džiugi. Tokį rytą kadaise klegėdavo, skambėdavo visi kiemai, visi pašaliai. Artojai šūkaudami traukdavo į laukus, pliaukšėdavo botagai, maurodavo jaučiai, eidamas per sodžių trimituodavo skerdžius, piemenys gindavo bandas, raliuodavo, švilpinėdavo, birbindavo visokiais balsais, bliaudavo avys, žviegdavo kiaulės. Iš pirkių stogų rūkdavo dūmai, kiemuose girgždėdavo svirtys, trinksėdavo durys, bėgiodavo šūkaudamos mergaitės, skardėdavo įsakmūs motinų ir gaspadinių balsai.

Šiandien kaimas tūnojo tylus, mieguistas, atsargus, nusigandęs. Kuriam-nekuriam kieme sugirgždės durys, pasirodys kas nors iš senesniųjų — ir vėl dings daržinėj ar pašiūrėj. Tik šunes kiemuose piktai lojo—draskėsi, puldami niekad nematytus žmones, kareivius, kurie jau slapminėjo šen ir ten, ieškodami maisto ir pašaro.

Pagaliau sukruto piemenys ginti avis į padirvius. Iš kai kurių kiemų išvarė karves — išbadėjusias, perkritusias, vos besilaikančias ant kojų. Pavasaris šiemet pavėlavo, ganyklų klausimas dėl kivirčo su dvaru lig šiol buvo neaiškus, dėl to Šilėnuose ir skerdžius liko nesutartas ir bandos išginimas nesutvarkytas. Dabar, po vakarykščio, daug kam rodėsi, kad ne tik ganiavų, bet ir visi kiti kaimo reikalai ir darbai iškrypo iš paprastų vėžių, ir kažin, ar jau kada atsitaisys.

Balsių Mikutis, varydamas avis pro Kedulių kiemą, įsmuko pro vartus ir, pamatęs Katrytę prie šulinio, keistai sumostagavo rankomis, parodė savo daržinę ir vėl išdūmė į gatvę. Katrytė suprato, kad, tur būt, bus grįžęs Petras ar atsiradęs koks kitas reikalas. Jai parūpo kuo greičiausiai įpulti pas Balsius. Bet tėvas dar miegojo, o kol jis namie, Katrytė nesiryžo ten eiti, kad nesukeltų senio įtarimo.

Taip belaukiant atėjo jau ir priešpiečiai. Tėvas kad ir atsikėlė, bet piktas trynėsi po pirkią, slampinėjo kieme, nežinodamas ko nusitverti ir vis iš padilbų skersakiuodamas į Katrytę.

Bet pikčiausia buvo dėl Jono. Kam lindo snarglius, kur nereikia! Stena dabar nuplaktas kaip šuva.

Tuo tarpu ant kelio prie vartų sustojo vežimėlis, ir iš jo vikriai iššoko kunigas, vadeles užkabino už tvoros ir įėjo į kiemą. Kedulis, pamatęs kunigą, vos pypkės nepaleido iš dantų: — Mackevičius! Blogas nujautimas dilgtelėjo seniui širdį, bet, nuslėpęs nemalonų nustebimą, skubino pasveikinti tokį netikėtą svečią. Mackevičius rankas bučiuoti nedavė, draugiškai paplekšnojo seniui per petį ir užkalbino:

—Na, kaip laikaisi, tėvai? Nelaukei manęs—a?

—Tai jau nelaukiau, kunige. Netikėtai mus atlankei.

—Daug čia kas netikėto pas jus atsitiko. Na, vesk į pirkią. Pasišnekėsime.

Pirkioj visi sujudo, pamatę kunigą. Motina ir Katrytė nudžiugo, nujausdamos to atsilankymo reikalą. Net ir Jonas, gulėjęs kniūpščias ant suolo prie krosnies, nepaisydamas peršulio nugaroje, pasivertė ant šono, kad geriau matytu ir girdėtų tokį svečią.

Mackevičius pirmiausia prie jo ir priėjo.

—Suliekė nelabieji, a?—klausė užjausdamas ir juokaudamas.—kiek rykščių įkrėtė?

—Šešias dešimtis, kunige.

—Skauda?

—Tada skaudėjo. O dabar peršti ir degina.

—Kuo gydaisi? Arielka vilgai? Šlapias drobules kloji? Nadatkų lapų uždėk. Karštį ištrauks.

—Gerai, kunige.

—Pirmą sykį ragavai?

—Pirmą.

Mackevičius apsimetė nustebęs:

—Tai koks tu baudžiauninkas, jeigu dar rykščių nebuvai ragavęs?! Juk rykštės — tai baudžiauninko kasdieninė duona. Matai, dar esi jaunas. O tu, tėvai, kaip?

—Ė, ką jau čia, kunige! Tiek ir suskaityt nemokėčiau.

Mackevičius staiga surimtėjo ir prašneko kitokiu balsu:

—O aš sakau, kad per maža tave plakė, tėve. Jeigu būtų daugiau plakę, gal ir proto būtų daugiau į galvą įvarę. Jeigu būtų skaudžiau plakę, tai gal suprastum, kad dvare kaimo žmogui pagalbos nėra ko tikėtis.

Kedulis jau suvokė, į ką kunigas kreipia. Jis žino, kad su kunigu ginčytis jam nedera, vis dėlto širdy kyla atkaklus pasipriešinimo jausmas. Kam čia kunigas kišasi ne į savo reikalus?

—Ką darysi, kunige, — tarė nuolankiai, bet kietai. — Sukamės kaip išmanom. Nė vienas žmogus nėra sau neprietelius, nė savo vaikams.

—O tu, Keduli, būtent, ir esi savo vaikams neprietelius, — pagavo jo žodžius Mackevičius. — Nes tik didžiausias neprietelius gali siųsti savo dukterį tarnauti į dvarą, grūsti žvėriui į nasrus.

—Tegu pasisaugoja. Nemaža mergaitė. O ir ponas dabar jau, sako, ne toks staigus. Senatvė atėjo.

—Tu tiki prievaizdui, Skrodskio samdiniui, tokiam pat šuniui dvariškiui, kaip ir jie visi? Jei nori žinoti teisybę, tėvai, tai klausk ne prievaizdo, bet paprasto dvaro darbininko, vežėjo Pranciškaus ar kurio berno,—jie tau pasakys teisybę, jei nebus jau patys apglumę, atmatų nuo ponų stalo apsiriję, kaip Skrodskio liokajus Motiejus. Aš viską žinau, tėvai, kas pono rūmuose darosi, ir sakau tau: nevaryk dukters į dvarą.

—Gyvenimas sunkus, namie ji nereikalinga, o dvare uždirbs graši-kitą. Ir ponas geresnę akį turės. Sako, laukus skirstys, išperkamuosius nustatys. Kas su ponu gerumu, tam ir ponas kitaip,—dėstė Kedulis.

Mackevičius griovė tuos samprotavimus ir viltis, bet senis atkakliai laikėsi savo.

—Sakai, kunige, kad dvare ištvirksta žmonės. Ogi čia, kaime, ar neištvirksta? Kas užtraukė šitą nelaimę ant mūsų? Ar ne palaidūnai, tokie kaip Balsiai, Pranaičiai? Ana pas Balsį uždraustų raštų rado, prieš ponus, prieš ciesorių. Dėl kelių palaidūnų keturi kaimai raudojo. O kuo tas dar baigsis. O jie patys pabėgo niekadariai, pasislėpė. Na, tegu tik aš juos kur užuosčiau, pats į policijos rankas atiduočiau! — Jau nebesivaldydamas, įniršęs sušuko Kedulis.

Bet ėmė pykti ir kunigas. Nebetverdamas vietoje, jis trypė po aslą iš kampo į kampą, o išgirdęs Kedulio grasinimą įduoti policijai geriausius šios apylinkės vyrus, barkštelėjo krumpliais į stalą, atsistojo prieš senį ir mojuodamas pirštu, tarsi kiekvieną žodį pabrėždamas, prigrasė:

—Klausyk, Keduli, ir gerai įsidėk sau į galvą. Jei aš išgirsiu, kad tu susidedi su policija ar žandarais, aš tave bažnyčioje per pamokslą, girdint visai parapijai, ir ne tik Paberžėj, bet ir Surviliškų, iššaukdinsiu vardu-pavarde ir iškeiksiu, kaip savo žmonių judą-išdaviką. Kad kaimynai tavęs lenktųsi, kad rankos tau niekas nepaduotų, kad mirties patale tau niekas paskutinės pagalbos nesuteiktų! Aš tave į švęstą vietą nepriimsiu! Tegu tave pakas kur patvory, kad dilgėmis ir varnalėšomis apaugtų tavo kapas! Tu žinai, kad aš savo žodį moku ištesėti.

Verksmas, raudojimas kilo gryčioje. Motina ir dukterys išsigandę, kukčiodamos, puolė prie kunigo, maldaudamos pasigailėjimo. Bet nusigando ir senis Kedulis. Jis nesitikėjo, kad kunigas taip baisiai supyks už paketinimą įduoti žandarams tuos palaidūnus. Jis buvo žmogus tamsus ir prietaringas. Iškeikti bažnyčioje! Atsakyti pagalbą mirties patale! Mirusio nepriimti į švęstą vietą! Nieko baisesnio vargšas nė įsivaizduoti nebūtų galėjęs. Šiurpas jį nukrėtė visą. Jis žinojo, kad tai nėra tuščias kunigo grasinimas. Ką pasakė Mackevičius, kaip kirviu užkirto. Jis savo žodžio nemainys ir nieko neišsigąs—nei pono, nei ispravniko, nei vachmistro. Sako, kad ir paties vyskupo—ir to Paberžės filialistas nelabai paisąs.

(Bus daugiau)

BRAZILIJOS PADANGĖJE

(Atkelta iš 2-ro psl.)

tijos gubernatorius Janio Kvadros buvo pradėjęs administratyvę bylą, ir San Paulo teismas buvusį gubernatorių nubaudė. Bet... ar jūs manote, kad jis tą bausmę turėjo atlikti? Ne! Adhemaro šalininkai padavė apeliaciją aukščiausiam šalies teismui, ir uždėtoji bausmė buvo dovanota — byla panaikinta. Tokių ir į juos panašių atsitikimų yra begalės, ir niekas nesistengia kaltininkus nubausti.

Iš praeitais metais San Paulo valstijos sveikatos ministerijos paskelbtų duomenų matome, kad iš viso šiai ministerijai skiriamo biudžeto 92 proc. sunaudojami ministerijos tarnautojams algoms apmokėti, o tik likusieji 8 proc. atitenka liaudies sveikatos reikalams. Kaip tad gali kilti tokia valstybė ar tokia tvarka, kurioje beveik visas šalies biudžetas atitenka į privačių žmonių rankas. Tokia didelė suma, sunaudojama algoms apmokėti, susidaro todėl, kad tarnautojų skaičius per daug didelis ir daugelis iš jų gauna gana aukštą atlyginimą.

Darbo žmonių būklė

Todėl tokia smunkanti šalies ekonominė bei politinė padėtis smarkiai atsiliepia visiems, juo labiau žemesniems fizinio ir protinio darbo liaudies sluoksniams, jų tarpe ir lietuvių kolonijai. Ir taip, lietuvis, sunkumų ir išnaudojimo spiriamas, suranda bendrą kelią su pažangiąja Brazilijos liaudimi už visos darbo žmonių masės bendrus siekius, už didesnį duonos kąsnį.

Kaip pirmaisiais emigracijos metais, taip ir dabar lietuvis sutinkamas sindikate, darbovietėje ar bedarbių eilėse, petys į petį kovodamas už bendrą reikalą su vietiniu darbininku ar bedarbiu. Tų kovų pasekmes mums rodo visa eilė Brazilijos lietuvių, ištremtų ir persekiojamų. Dar ir šiandien, po 10 metų, buvusieji Pirmojo Pietų Amerikos lietuvių kongreso dalyviai tebėra politinės policijos priežiūroje, be darbui reikiamų dokumentų ir kitų pilietinių teisių.

Prieš reakciją ir kapitalaistinį supuvimą, prieš stambųjį nacionalistinį ir JAV imperialistinį kapitalą smarkiai kovoja Brazilijos Komunistų partija, pažangieji inteligentai ir nemažas sluoksnis smulkiosios buržuazijos, sutinkančios su partijos programa. Ir nors toji kova yra sunki ir reikalaujanti aukų (šios kovos auka kitų tarpe buvo vienas iš aktyviausių lietuvių kolonijos veikėjų, Brazilijos Komunistų partijos narys Alfonsas Marma), kovingasis Brazilijos proletariatas, komunistų partijos vadovaujamas, demaskuoja valdančiosios klasės pragaištingą politiką, kuri veda šalį prie galutinio bankruto ir žemės turtų atidavimo į Wallstryčio imperialistų nagus.

AMMANAS.—Egipto ir Sirijos kariniai vadai atvyksta Jordanan. Mat, dabar, kuomet Jordane parlamentinius rinkimus laimėjo anti-imeprialistinė dauguma, Jordanas bus artimesnis Egipto vadovaujamam blokui.

Roseland III.

Aidiečiams puikiai pavyko

Operetė "Kada Kaimas Nemiega" aidiečiams visapusiai pavyko. Finansiniai aidiečiai veikiausiai liks bagotesni, ogi moraliai iškilo į pačias viršūnes.

Dar pusę valandos prieš pradedant vaidinimą Mildos teatro didžioji salė buvo jau veik pilnutėlė žiūrovų. Atėję jie skubinosi užimti kelias likusias sėdynes. Kitiems teko kopti į balkonus.

Kaimietiškai apsirengę aidiečiai lietuviškai publikai priminė tas dienas, kada dar Lietuvoje gyvendami patys talkon susirinkę piovė ir grėbė šieną ir dienos darbą užbaigę dainavo lietuviškas liaudies daineles, šoko suktinį ir kitus lietuviškus šokius. Ir tas priminimas kuteno žiūrovų lietuviškas širdis. Vaidinimui pasibaigus, visi reiškė didelį pasitenkinimą operete "Kada Kaimas Nemiega".

Publikoje matėsi daug jaunimo, taipgi ir "svetimos" publikos, geriau sakant, tokių, kurie retai lankosi lietuvių parengimuose. "Kada Kaimas Nemiega" suinteresavo ne tik Chicagos lietuvius, bet ir kitų miestų. Buvo svečių net iš Detroit, Mich. Iš Rockfordo atvažiavo visas busas su apie 36 rockfordiečiais ir kelios šeimos automobiliais

Aidiečius, ypač žymesnes roles lošusius, publika karštai sveikino būreliais apsupę. Bent keli išsitarė, kad Aido Choras turėtų kitus miestus (Kenoshą, Rockfordą, Detroitą ir kitus) aplankyti su operete "Kada Kaimas Nemiega".

Platesnę operetės apžvalgą paliksime kitiems korespondentams. Čia tik noriu tarti: Bravo, aidiečiai, už puikiai atliktą darbą!

Mačiusi

Lawrence, Mass.

Tęsiasis vienuoliką savaičių, Stevens audinyčių darb. streikas North Andover baigėsi. Kompanija sutiko su unijos reikalavimais. Streikas buvo aštrus ir sunkus. Pastaruoju laiku buvo ir streiklaužių. Bet streikieriai tvirtai laikėsi. Buvo ir muštynių, ne vienas streiklaužis buvo aplamdytas. Tiems, kurie streiklaužiavo, dabar didelė sarmata: kaip jie gali pažiūrėti darbininkams į akis!

—:—

Western Electric kompanijos darbininkų streikas taipgi užbaigtas su laimėjimu. Čia darbininkams buvo lengviau laimėti, nes streikieriai gavo pašalpą iš AFL-CIO unijų.

* * *

Atsirado automobilių vairuotojų, kurie pradėjo vogti nuo kitų žmonių automobilių tajerius. Štai mano kaimynas, Anthony Daniels, gyv. 57 Ghesnut St., ryte bandė vykti savo mašina į darbą. žiūri, žiūri, kad automobilius be tajerių! žmogus raportavo policijai.

* * *

Methuen miestelis gaus $50,-000. Tai buvo paskyręs šiam miesčiukui bagotas žmogus dar 1896-ais metais. Dabar Middlesex probate court pripažino, kad tie pinigai priklauso Methuen miestukui, taipgi tas žmogus buvo palikęs ir žemės sklypą ant Hampshire Streeto.

* * *

John J. Chesnocofski, gyv. 17 Eulaw St., atrastas nekaltu už dirbimą samagonkos. Policija surado, būk jis darė munšainą.

* * *

Salvatore Bruno, italų kilmės žmogus, nušovė savo žmoną ir sau susivarė keturis šūvius. Abudu žuvo.

* * *

Mirimai Mirė K. Kastantas Stanina, Jonas Arbochus, Kazimieras K. Stundza—visi gimę ir augę Lietuvoje, visi jau senyvi žmoneliai. Lai jie amžinai ilsisi, o likusiesiems —didelė užuojauta.

* * *

Ateina žieminės šventės, daug reikia pinigų prezentams, nes jau tokia mada. Pirmiau, negu rūpinsitės prezentais, užsimokėkite prenumeratas už Laisvę, kurių išsibaigusios. Dabar tam geriausia proga. Per vajų užsakykite Laisvę saviškiams į Lietuvą. Tai bus jiems geriausia dovana, kurios jie nepamirš per apskritus metus ir už tai bus jums dėkingi. Aš jums tame reikale pažadu patarnauti. **S. Penkauskas**

Kolūkiečiai statosi kultūros namus

ŠAKIAI. — Meistro Rečkaus vadovaujama statybininkų brigada pradėjo darbą naujame objekte — "Komjaunuolio" kolūkyje statomi kultūros namai. Juose bus įrengta salė su 500 vietų žiūrovams, klubas - skaitykla, kolūkio kontora ir kt.

Kultūros namų statyba numatyta užbaigti sekančiais metais.

V. Lepeška

Užrašykite Laisvę savo draugui

NEW! PAIN RELIEVER

4 in 1 Oil for Burns

Per ilgą laiką tyrinėjant, J. W. Thomsonas surado ir moksliškai sudarė iš keturių nenuodingų aliejų gyduolę. **Taigi, Gaspadinės, Virėjai,** arba **Dirbtuvių Darbininkai,** kurie tik dirbate prie ugnies ir apsideginate, mažai ar daug, tai **daugiau nekentėkite skausmo. Tuojau** parsitraukite **4 in 1 Oil for Burns.**

Apsideginus karštu vandeniu, geležimi arba ugnimi, tuojau skubiai užtepk, 4 in 1 Oil For Burns. Pilnai **garantuojame,** kad **tuojau sustabdys skausmą** ir rona pradės savaime gyti. 4 in 1 Oil For Burns buteliukas kainuoja 97 centai.

P. S. Galite rašyti laiškus lietuviškai.

GARDEN GREEN BRAND CO.

R. F. D. 1, Rt. 32, DEP, LS. No. Franklin, Conn.

BE ATIDĖLIOJIMO UŽSISAKYKITE

SENO VINCO POEZIJOS KNYGĄ

Užsisakydami jo poezijos knygą pagerbsite ilgametį darbininkišką rašytoją ir prisidėsite prie apšvietos platinimo darbo. Jūs kartu būsite išleidėju tos knygos, nes jūsų vardas bus knygoje įrašytas kaipo išleidėjo.

Knyga iš 128 puslapių, kaina $1.00

UŽSAKYMUS PRAŠOME SIŲSTI ADRESUOJANT:

Laisvė

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Šuomi užsiprenumeruoju Seno Vinco Poezijos knygą ir prisiunčiu $_____

Vardas .....

Antrašas .....

Miestas .....

18 Lapkričio November

Tai svarbus įvykis Didž. New Yorko apylinkės lietuviams, nes tą sekmadienį įvyks

Dienraščio Laisvės Metinis

KONCERTAS

Linksma pranešti, kad šiemet Laisvės koncerto programa bus labai įvairi, nes ją atliks žymiausi Amerikos lietuvių talentai.

Šis Koncertas Bus

Liberty Auditorium

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Prasidės 3:30 valandą popiet. Pradedame anksčiau, kad būtų progos i toliau atvykusiems anksčiau sugrįšti namo.

Koncertui Įžanga tik $1.50

Prašome išanksto pasižymėti dieną ir pasirūpint atsilankyti. Taipgi pakvieskite ir savo pažįstamus ateiti į koncertą

Žinios iš Lietuvos

Šiaulių dramos teatro jubiliejus

ŠIAULIAI. — Šiaulių dramos teatras pažymėjo savo kūrybinio darbo 25-ąsias metines. Nuo pirmųjų teatro įkūrimo dienų čia dirba aktorės P. Pinkauskaitė ir E. Bindokaitė. Su teatro kūrybine veikla glaudžiai susiję žinomų respublikos teatrinio meno meistrų J. Rudzinsko, G. Jackevičiūtės, A. Radzevičiaus ir kitų vardai.

Tarybiniais metais į kūrybinį kolektyvą iš saviveiklos scenos atėjo S. Paska, J. Gascevičiūtė ir kiti.

Per 25 savo kūrybinės veiklos metus teatro aktoriai paruošė daugiau kaip 120 premjerų. Vien tik pokariniais metais surengta apie 2,500 spektaklių.

Rugsėjo 23-čią dieną įvyko iškilmingas teatro kolektyvo 25-ių metų darbo sukakties minėjimas. Iškilmingame posėdyje Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo sekretorius S. Naujalis paskelbė respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Įsakus dėl teatro aktorių ir kūrybinių darbuotojų apdovanojimo Garbės vardais ir Garbės raštais.

Po iškilmingos dalies buvo parodytas spektakliis — A. Grigiaus "Karšta vasara".

Tiesa

Naujasis teatro sezonas Kaune

Kauno muzikinio dramos teatro kolektyvas susilaukė svečio — atvyko Latvijos TSR nusipelnęs meno veikėjas E. Čanga. O netrukus jį jau radome teatre bedirbantį—Latvijos baletmeisteris atvažiavo padėti kauniečiams pastatyti šokius latvių klasiko Rudolfo Blaumanio veikale "Siuvėjų dienos Silmačiuose". Šį veikalą kolektyvas pradėjo ruošti pastatymui, tik ką grįžęs iš vasaros gastrolių po respublikos rajonus. Darbas, vadovaujamas pastatymo režisieriaus H. Vancevičiaus, vyksta visu spartumu — spalio 6 dieną numatoma premjera.

R. Blaumano veikalas bus pirmoji kauniečių premjera šiame teatrniame sezone. Sezonas atidarytas pjese "Pirmasis pavasaris" pagal G. Nikolajevos "Apysaką apie MTS direktorių ir vyr. agronomą".

Naujausiu savo pastatymu —"Akulina" pradėjo darbą ir tik ką grįžusi iš gastrolių Vilniuje ir Panevėžyje muzikinė teatro trupė.

Ką dar naujo parodys teatras per šį sezoną?

Antroja premjera dramos trupė numato didžiojo ukrainiečių rašytojo Ivano Franko "Pavogtąją laimę", kurią stato rezisierius J. Arinianskis.

Teatras turi ir du naujus originalius veikalus, kuriuos žada parodyti šiame sezone. Tai J. Grušo veikalas istorine tema apie narsųjį prūsų sukilėlių vadą Herkų Mantą ir pakruojiečio R. Narečionio komedija "Nuostabus bičiulis", parašyta šiuolaikinio gyvenimo tematika.

Naują darbą netrukus pradeda muzikinė teatro trupė. Čia ruošiamasi repetuoti baletą vaikams — "Čipolinio nuotykius", kurio premjerą tikimasi parodyti pirmoje gruodžio mėnesio dekadoje. Tai bus pirmasis šio teatro baletinis pastatymas.

Teatras laukia artimiausiu laiku atvykstant jauno kompozitoriaus V. Baumilo, kuris kauniečiams rašo operą "Paskenduolė" pagal A. Vienuolio to paties pavadinimo apysaką. Naujajame sezone planuojama statyti Šuberto "Trijų mergaičių namus".

Kauno jaunimo žiūrovo teatras šiuo metu dar gastroliuoja po rajonus.

Tiesa

LAISVĖS VAJUS

(Tąsa nuo 1-mo psl.)

blogo oro, stokite į darbą, kol dar šilta, kol nereikia bristi sniego. Jau gauta keliolika naujų skaitytojų. Puikus dalykas! Reikia labai rūpintis gavimu naujų naujų skaitytojų, bet ir atnaujinimas prenumeratų yra svarbus.

Senas Jonas, iš Harrison, N. J., lankėsi raštinėje; jis pridavė naują prenumeratą ir atnaujinimų. Skundžiasi, kad jo kolonija maža, o didesnės kolonijos neina į talką. Būtų gerai, kad Newarkas, Kearny ir Harrisonas susivienytų vajaus reikale, tuomet ir rezultatai būtų geresni.

Daugiau naujų prenumeratų prisiuntė: K. Čiurlis (2), Elizabeth, N. J., ir Camdenietis, jis bendradarbja su Philadelphijos vajininkais. Sekanti vajininkai pakilo punktais su atnaujinimais: M. Svinkūnienė ir M. Strižauskienė, waterburietės; Newarkietis; D. G. Jusius, Worcester, Mass.; S. Puidokas, Rumford (prie Auburno vajininkų), Me.; J. Galgauskas, Norwood, Mass.; P. Šlekaitis, Scranton, Pa., ir P. Bečis—M. Adomonis, Great Neck, N. Y.

BIUDŽETO SUKĖLIMUI 1957 METAMS AUKŲ GAUTA SEKAMAI:

Bridgeportietis	$10.00
M. A. Bersenas, Coldwater, Mich.	10.00
T. Kaškiaučius, Newark, N. J.	10.00
Chas. Ruck, Elizabeth, N. J.	10.00
Varėnos Jukas	10.00
V. Damošaitis, Elizabeth, N. J.	5.00
O. Buividienė, Dorchester, Mass.	5.00
P. Sedar, Canal Fulton, Ohio	5.00
P. Bechis, Great Neck, N. Y.	5.00
A. Kalakauskienė, B'klyn, N. Y.	5.00
J. Juozapaitis, Elizabeth, N. J.	2.00
V. Macy, Voluntown, Conn.	2.00
A. Zalders, Collinsville, Ill.	2.00
Jonas Urbonas, Philadelphia, Pa.	2.00
Jurgis Kriščiūnas, Pittston, Pa.	2.00
A. Radišauskienė, Pittston, Pa.	1.00

Keletoje vietų jau yra rengiamos pramogos sukėlimui dienraščiui budžeto 1957 metams. Gražu! Labai prašome kolonijų veikėjų visur ruošti pramogas tam tikslui. Kad ir nedidelės pramogos, vistiek yra svarbu, nes per daugelį kad ir mažų pramogų susidaro stambi finansinė parama dienraščiui.

Dėkojame visiems už paramą ir vajininkams už pasidarbavimą.

Laisvės Administracija

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Wagnerio stiprėjimas

"World - Telegram", kuris remia republikonus, pripažįstą, kad paskutinėmis dienomis Wagnerio šansai laimėti žymiai sustiprėjo. Anksčiau, sako tas laikraštis, buvo daug žmonių, kurie negalėjo nusispręsti, už ką balsuoti. Dabar didesnė dalis tų neapsisprendėlių, sako "World-Telegram", nutarė balsuoti už Wagnerį. Nors jis neveda plačios kompanijos, daugelis paveikti fakto, kad visi turi pripažinti, jog kaip miesto vedėjas (majoras) jis pareigas atlieka gerai.

Bet spauda vieningai, išskiriant tik "Post" ir "Daily Worker", remia Javitsą. "Times" irgi remia jį, nors buvo šiek tiek abejonių, kad taip apsispręs. Buvo nuomonių, kad "Times", nors remia Eisenhowerį, paskelbs, kad Wagneris ir Javits "lygiai priimtini".

Javitsą dabar remia ir kongresmanas Powellis. Powellis demokratas, kuris persimetė Eisenhowerio pusėn. Iš pradžios jis skelbė, kad vietiniai rems demokratus, bet dabar jis jau išstojo ir už Javitsą.

IŠMETĖ IŠ BAŽNYČIOS KOMITETO

Holy Trinity Protestant Episcopal Church parapijonai nutarė išmesti laukan du bažnyčios komiteto narius, kurie kėlė triukšmą prieš pažangų kunigą Melish. Jie sako, kad tie du vyrai, Mr. Reynolds ir Rutlege, įžeidė ir pažemino visą bažnyčią. Jie pasirodė dideliais melagiais.

San Juan. — Puerto Rico nacionalistų vadas Albizu Campos, kuris sėdi kalėjime, pradėjo bado streiką 20 dienų atgal, bet tik dabar apie tai paskelbta viešumon. Sakoma, kad jis labai nusilpęs ir gali mirti.

Krislai

(Tąsa iš pirmo pusl.)

vė tai tarybai? Kokie jo buvo santykiai su kontr-revoliucionieriais Vengrijoje, kad jis žinojo apie jų ruošiamą sukilimą?

—:—

Dabar aišku, kad Vengrijoje buvo stengiamasi pakartoti dar netaip seną istoriją. Atsimename: po Pirmojo pasaulinio karo Vengrijos darbininkai buvo įsteigę savo valdžią. Prieš ją sukilo reakcininkai ir, padedami užsienio jėgų, revoliucija sutriuškino. Tūkstančiai geriausių Vengrijos liaudies sūnų buvo iššudyta. Užviešpatavo kruvinas fašizmas su Horthy priešakyje ir išsilaikė iki po Antrojo pasaulinio karo.

Nereikia būti pranašu, jog atspėti, kad toji istorija nebebus pakartota Vengrijoje. Mr. Ravndal'o džiaugsmas nebus ilgas.

—:—

Chicagos menševikų dienraščio redaktorius ilgais išvedžiojimais ir sušilęs gina (N., spalio 22 d.) savo politinės vieros Lietuvoje pasilikusius sutvėrimus, kurie sako, kad jie "vagia ir suka", kad jie ir ateityje "vogs ir suks".

Visgi labai negražu. Visgi labai nepritinka net ir menševikų laikraščio redaktoriui. Toks žemas moralinis nupuolimas nedaro niekam garbės.

Ansamblio koncertas

ŠILALĖ.— Kvėdarnos MTS salėje prieš kelias dienas gausiai susirinko mechanizatoriai, aplinkinių kolūkių kolūkiečiai, moksleiviai. Jie žiūrėjo Lietuvos Nusipelnusio valstybinio liaudies dainų ir šokių ansamblio koncertą.

"Tegu mūsų Aidas aidi dar ilgus ilgus metus"

Taip sakė man praėjusį sekmadienį tuojau po uždangos nusileidimo ir po koncerto Kultūrinio Centro Auditorijoje viena maloni, bet jau gražiais baltučiais plaukais moteriškė. Ir dar, trindama rankų delnus, pridūrė: "Tegu juos paraliai, man net delnus skauda nuo plojimo".

Tokia buvo nuotaika visos publikos po mūsų Aido Choro koncerto. Smagi, pasitenkinusi publika, gražiai, linksmai, nusiteikę artistai, džiaugiasi aidiečių mokytoja ir koncerto tvarkytoja. Viena aidietė man sako: Girdėjau, kad į Aidą pasižadėjo sugrįžti net keli buvę aidiečiai. Jie pamatė ir įsitikino, kad jų vieta vėl būti mūsų šauniose eilėse! Taip ir reikia. Taip turėtų padaryti visi eks-aidiečiai.

Nežinau nė kaip pradėti šitas pastabas apie koncerto programą: iš pradžios ir nuo pabaigos. Prasidėjo šauniai, o pasibaigė dar šauniau. Nors sykį netenka bartis nė ant publikos. Seniai bebuvau matęs visą publiką taip tykiai, taip ramiai, bet taip entuziastiškai užsilaikančią ir pasitenkinusią artistais. Tiesa, ji gerai pavargo, bet tik pavargo nuo plojimo. Nors programa buvo gana ilga, bet taip įvairi ir graži, jog mes dar būtume galėję valandą kitą iš kėdžių nesijudinti.

Programa prasidėjo tiktai truputį vėliau negu skirtu laiku. Iš už uždangos pasirodo Jonas Grybas. Negalima nė pažinti tuose baltuose ilguose ant kelnių užleistuose "marškiniuose". Jis perstato Mildred Stensler, Aido mokytoją ir vadovę, vesti programą. Ji irgi senoviškai lietuviškai apsirengusi, taip pat buvo tautiniuose kostiumuose ir visi aidiečiai. Mildred trumpai paaiškina dainų prasmę. Uždanga pakyla ir pasirodo visas Aidas. Vaizdas gražus, įspūdingas. Mes gi mūsų Aidą sveikiname griausmingais aplodismentais. Ir Aidas suaidi: Pirmiausia "Girioje", paskui "Užmik" ir, dar priedui, "Stodele Pumpa". Tuojau buvo aišku, kad prieš mes turime seną Aidą pajaunėjusį,—dainavimu ir dainomis. Ir galvoju aš: Laimingi tie mūsų aidiečiai! Laiminga Mildred, turėdama tokį gražų "bunčių" tokių pasišventusių ir atsidavusių smarkiais balsais ir dar taip gerai atrodančių vyrų ir moterų!

Antruoju programos punktu buvo ukrainietiškuose tautiškuose rūbuose Maria Dymtryshina. Ji dainavo solo. Dainavo trejetą dainų, porą rusiškų ir vieną ukrainietišką. Smarki, puiki iš jos daininink ė. Mums ji labai patiko, mes gi jai atsimokėjome entuziastišku plojimu.

Na, pagaliau, estradoje pasirodo jugoslavų žokėjų grupė, pasivadinusi "Kolo Dancers". Pirmu sykiu mes juos savo parengimuose turime ir matome. Tai penki vyrai ir keturios moterys. Taip jie gerai šoko ir taip mums jie patiko, jog gal mes būtume juos ant estrados laikę, kol jie būtų nuo kojų nuvirtę, jeigu nebūtų mums pažadėta, kad jie vėliau dar pasirodys, dar mus linksmins savo nepaprastais šokiais. Jie irgi, beje, buvo jugoslaviškuose tautiškuose kostiumuose.

Tokia buvo pirmoji koncerto dalis. Trumpa pertrauka, o paskui antroji, ir gal dar šaunesnė dalis.

(Bus daugiau)

Politinėje padangėje

Per kokias tris dienas prieš Eisenhowerio kalbą Madison Square Gardene republikonai smarkiai garsino ne tik jo kalbą, bet ir atvykimą Grand Central geležinkelio stotyje tos pačios dienos vidudienį. Per savo taip vadinamas "Piliečiai už Eisenhowerį" organizacijas jie per radiją ir televiziją kas keliolika minučių ragino žmones masiniai susirinkti Grand Central stotyje, kad susitikti prezidentą.

Minios susirinko, bet toli ne tokios, kokių norėjo republikonai.

—:—

New Yorko "Times" paskelbė, kad senatinėse rungtynėse remia republikoną Javitsą prieš demokratą Wagnerį: "Times" sako, kad abu kandidatai yra geri liberalai, bet Javits, kaip republikonas, bus įtakingesnis "Eisenhowerio republikonizmo" rėmimui. Javits, sako "Times", taipgi geresnis tuo atžvilgiu, kad jis labiau rūpinasi biudžeto balansavimu.

"Times" sutinka su demokratais, kad Wagneris gerai veikia kaip New Yorko miesto majoras ir iš to daro išvadą, kad būtų gerai, jeigu jis nebūtų išrinktas Senatan, tai yra, pasiliktų New Yorke....

Ar Wagneris tokiu "Times" komplimentu patenkintas, labai abejotina.

—:—

De Sapio, Tammany vadas, gal dabar yra "reformuotas" ir "respektingas", bet ne visi demokratai jį gali pilnai priglausti prie širdies. Šios savaitės pradžioje didžiame demokratų mitinge Madison Square Gardene, kur kalbėjo Stevensonas, tai paaiškėjo. Manhattano prezidentas Hulan Jack perstatė De Sapio kaip "dinamiškiausią demokratą Demokratų partijoje", bet, vietoje aplodismentų, salėje pasigirdo nemažai baubimo. Matyti, kad De Sapio, kurio Tammany neturi labai švarią praeitį, pats lieka gerokai suteptas.

—:—

Tame mitinge labai smarkiai plota Stevensonui, bet dar smarkiau plota Eleanorai Rooseveltienei. Buvo aišku, kad ji lieka populiariškiausia asmenybė demokratų tarpe.

—:—

Republikonai dėjo daug pastangų sutraukti į Madison Square Gardeną ketvirtadienio vakare kuo daugiau negrų ir paprastų darbo žmonių. Bet nepaisant to, Gardenas buvo persveriamai pripildytas žmonių, kurie atrodė toli ne darbininkai.

—:—

Užsakytas entuziazmas

Kuomet prezidentas Eisenhoweris praeitą savaitę buvo New Yorke, jis buvo sutiktas su nemažai entuziazmo. Bet republikonų ekspertai pripažįsta, kad tai visai ne barometras, kuriuomi galima būtų pasitikėti, kad Eisenhowerio populiarumas aukštas.

Mat, kad sukelti tokį entuziazmą, buvo darbuotasi smarkiai ir mechaniškai.

Paimkime Eisenhowerio važiavimą miesto gatvėmis nuo geležinkelio stoties link viešbučio. Ne tik per dienų dienas buvo smulkmeniškai garsinta, kada jis vyks ir kur, ne tik buvo sutraukta daug republikonų simpatikų net iš užmiesčio, bet buvo padaryta ir taip: apie kelios sekundės prieš Eisenhowerio karavano pasirodymą atvirame džype važiavo stovinti patraukli jauna mergina. Ir ji per garsiakalbį be paliovos taip ragino stebėtojus:

"Mūsų didysis prezidentas tuojau čia pravažiuos; nepamirškite jį sutikti garsiais plojimais!"

Kitaip sakant, plojimai buvo užsakyti — bijota, kad dalis publikos pamirš paploti.....

Gardenas buvo perpildytas, bet tas nestebėtina, nes republikonų organizacijos ne tik pačiame New Yorke, bet miesteliuose aplink, įskaitant net New Jersey ir Connecticutą, suorganizavo autobusus su skaitlingomis ekskursijomis link Gardeno. Demokratai nieko panašaus neturėjo, kai praeitos savaitės pradžioje tame pačiame Gardene kalbėjo Stevensonas.

Eisenhoweris savo kalboje nemažai kalbėjo apie Javitsą. Matyti, kad republikonų strategai jam sakė, kad Javitsui pagalba reikalinga, nes Wagnerio šansai laimėti, kaip tai sako New Yorko spauda, didėja.

Siuvėjai pagerbė mirusią kovotoją

Apie 300 siuvėjų unijistų susirinko į Fraternal Clubhouse, kur įvyko Fredos Etkin pagerbimo memorialinis mitingas. F. Etkin mirė praeitą Darbo dieną nuo širdies smūgio Lakeland stovykloje, kur leido atostogas. Ji per 40 metų buvo darbšti siuvėjų unijų kairiame sparne ir tapo plačiai žinoma kaip atsidavusi kovotoja. Ji vadovavo eilei streikų, kovojo prieš oportunistinius unijos vadus ir visą laiką sunkiai dirbo šapoje. Be to, ji daug darbavosi kairiai spaudai. Ji kaip jauna mergaitė 1913-ais metais atvyko Amerikon iš Rytų Europos.

Surado mokslininką, kuris pritaria Ike

Kur buvęs, kur nebuvęs viešai išstojo įžymus fizikas ir mokslininkas Dr. Compton. Jis sako, kad Eisenhoweris turi tiesą, kai jis svietui pasakoja, kad bandymai atominių bombų nesudaro žmonijai jokio pavojaus! Šiuo Dr. Compton pasisakymu labai patenkinti republikonai, bet jį kritikuoja demokratai.

PRANEŠIMAS

RICHMOND HILL, N. Y.

LDS 13 kuopos susirinkimas įvyks ketvirtadienio vakare, lapkričio 1 d., Liberty Auditorijoje. Visi nariai kviečiami dalyvauti. O tie, kurie dar nėra pilnai pasimokėję už šiuos metus, turėtumėte šiame susirinkime savo duokles pasimokėti.

Valdyba

(209-211)

PAIEŠKOJIMAS

Paieškau Aleksandro ir Kazimiero Žebelių, kilusių iš Aukštupių kaimo, Sartininkų valsč. Seniau gyveno Chicagoje ir Floridoje. Prašau atsiliepti. **P. Žebelys.**
Šilutės rajonas
Žemaitkiemio paštas
Barvų. pradžios m-kla
LITHUANIA, USSR

(211-212

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

Subvių motormanų unija streikuos lapkričio 5-ą d.

Motormen's Benevolent Association galva Theodore Loos sako, kad jo vadovaujama unija išeis streikan lapkričio penktą dieną, panašiai, kaip padarė birželio 14-ą, kuomet suparalyžavo New Yorko subvių traukinius.

Miesto subvėse dirba 3,187 motormanai. MBA sako, kad prie jos priklauso 2,200 motormanų. Jeigu taip ištikro yra, tai MBL vėl galės sulaikyti bent dalį traukinių.

Tuo tarpu didžioji transporto unija, TWU, ignoruoja MBA, sako, kad tai ne tikra unija, o "klika". TWU vadas Quill sako, kad kontraktas tarp jo unijos ir miesto besigalioja iki 1957-ų metų pabaigos.

NEW YORK

HELP WANTED FEMALE

NURSE
Licensed. Nursing home, floor duty, 11 P. M.-8 A. M. 5 nights.
Good salary
MO. 4-2300
(210-216)

Namų darbininkė (abelnam darbui). Visi įtaisymai. 8:30 A. M.-3:30 P. M. Pirmad., trečiad., ketvirtad., penktad., pusę dienos šeštad. Nuolatinis darbas. Forest Hills. **BO. 3-7723.**
(210-216)

Cleaning Women. To work 6 P. M.—12 P. M. Cleaning offices in large bldgs. Up to age 45. Apply 9 A. M. all wk. Please do not telephone. Must speak English. **NATIONAL CLEANING CONTRACTORS, 9 W. 29th St., N. Y. C.**
(203-209)

HELP WANTED MALE

Mašinistas. Prie modelių, sheet darbo. Prie stalo ir prie mašinos, su patyrimu. $2-$3 į val., prisk. kiek viršlaikio. Mokantis angliškai. **ELDICO CORP., 72 E. 2nd Street, Mineola, L. I.**
(210-211)

MACHINISTS. Experimental. Experienced Milling & Lathe hands. Also precision sheet metal man.
ARCS RESEARCH & DEVELOPMENT CORP.
2440 Merrick Rd., Bellmore, L. I.
Sunset 5-7488
(210-214)

Superintendent. Pora. 34 šeimų namas Williamsburg. 3 rūmų apartmentas ir alga. Skambinkite paprastom dienom. **EV. 7-4681.**
(207-213)

Lėkščių mazgotojai ir prie stalų. Reikalingi prie rytinių ir vakarinių šiftų. Kreipkitės: **Mr. M. Calvano, Mayflower Coffee Shop, 540 Hempstead Tpke (kamp. Cherry Valley Ave.), West Hempstead, L. I.**
(207-213)

OIL BURNER SERVICE MAN
OIL Burner service man, expd. Good pay — steady position with good company.
Apex Utility, 842 Ralph Ave., Bklyn
EV. 5-0500
(205-211)

INSTRUMENT MAKERS
10 Metų Patyrimo
Ideališkos Darbo Sąlygos — Gera alga. Prisideda viršlaikiai.
THE AUSTIN COMPANY
76 9th Ave. (15th St.), N. Y. C.
Tel. WA. 4-3630
(205-211)

GLAZIER
Must be experienced.
Full or part time.
Steady work. Good pay.
LE. 4-4866
(207-213)

Business Opportunity

Proga! Scholes Baking, Inc. Įsteigta virš 30 m. yra ant pardavimo! Pilnai ištaisyta, pilna tavoro. Parduoda savininkas su nuostoliu.
Skambinkite: **EV. 4-8802**
(210-216)

Terrific Opportunity! All around baker. Come in 8 years established bakery as partner. Small investment. Call owner. **RA. 8-6449.**
(207-213)